

Форостюк І.В.

доцент кафедри іноземних мов
професійного спрямування,
*Національний університет
харчових технологій
м. Київ, Україна*

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ОН-ЛАЙН У ЗВО – ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Для викладачів університетів і здобувачів вищої освіти дистанційний період навчання виявився достатньо напруженим. Він змінив підходи до навчання і стало зрозумілим, що робота викладачів і студентів вже не повернеться до попереднього стану. Сьогодні навчальний процес неможливо уявити без використання Інтернет технологій: освітніх платформ, ресурсів для викладання та відеоконференцій. Освітняни активно включилися у процес створення та опанування нових методів, які використовуються під час он-лайн занять.

Дослідники розглядають можливості використання смарт-технологій у контексті викладання іноземних мов, зокрема, вебінари, соціальні мережі, вікіпедія і подкасти, а також застосування сучасних технологій, як, наприклад, "перевернутий клас", при роботі з курсами іноземної мови професійного спрямування (І. Когут, Л. Конопляник, К. Мельнікова, Т. Шматок).

На даний момент стали очевидними ряд проблем, які створюють певні труднощі під час навчальної роботи, зокрема викладання іноземної мови у ЗВО он-лайн. Одна з перших проблем, з якою стикаються викладачі, є суто організаційною: студенти не включають відео, обґрунтовуючи це технічними проблемами, слабим Інтернетом, тощо. Викладач не може перевірити ситуацію і змушений працювати наосліп, фактично

з, так би мовити, «чорними квадратам». Це призводить до того, що студенти мають змогу займатися своїми справами під час занять, а це, у свою чергу, знижує їхню мотивацію до навчання. Викладачі іноземних мов особливо гостро відчують дану ситуацію, оскільки практичне заняття вимагає інтерактивної взаємодії зі студентами.

В той же час дистанційний період навчання дав змогу студентам більше працювати. Для багатьох робота є дійсно необхідною для оплати навчання. Таке поєднання видів діяльності, звичайно, знижує результати навчання. Але, нажаль, сьогодні це реальність. У даній ситуації викладачі шукають підходи до зміни методик подачі матеріалу, використовують он-лайн технології. Під час викладання іноземних мов професійного спрямування у подібних ситуаціях виглядає доцільним подавати стислий, суто професійний лексичний матеріал до певних тем, включати до завдань як можна більше он-лайн інструментів, що дають можливість студенту зробити вправи протягом певного часу після пари, а викладачу отримати результативно виконану роботу. Для цього добре підходять, наприклад, вправи, викладені у Гугл Формах які успішно застосовуються для перевірки рівнів знань і вмінь студентів майже по всім видам мовленевої діяльності.

Форми можна використовувати, наприклад, для перевірки навичок читання професійно орієнтованих іншомовних текстів за допомогою різноманітних типів завдань: перевірка розуміння тексту завданнями з варіантами відповідей, «прапорцями» - кількома правильними відповідями, та відповідями типу «Правда-Неправда» [1]. Окрім тестових питань існує можливість представити творчі письмові роботи, які викладачу буде необхідно перевірити самостійно.

Коли студенти роблять вправи у даному форматі, викладач не може загубити роботи, що вислані пізніше і має змогу за

необхідності переглянути і прокоментувати результати, або продемонструвати й обговорити помилки під час занять.

Ще одна проблема, з якою стикнулися всі викладачі, це вміле використання студентами технічних засобів. Завдання на письмовий переклад сьогодні відійшли у минуле. Їх можна замінити, наприклад, усним перекладом фраз професійної тематики під час опитування. Робота з лексико. результативно проводиться за допомогою платформ Kahoot, LearningApps, Quizlet, та багатьма іншими, які додають ігрові моменти до он-лайн уроку і підсилюють дух змагання. Обмеження у часі – необхідна умова подібних завдань. Це зменшує можливість використання технічних перекладів та іншої «допомоги».

Наступна проблематичне питання – невиконання студентами традиційних завдань з підручників: їх можна скопіювати і подати у вигляді власної роботи, якщо студентам дозволено подавати такі завдання, наприклад, у форматі Word. У даній ситуації викладач може вимагати написання роботи у зошиті з подальшою подачею у вигляді фотографії. Іншим способом може бути виконання робіт у вигляді тестового он-лайн завдання з обмеженим часом виконання.

Дистанційні заняття також часто зменшують реальний часовий термін роботи протягом пари: технічні перебої, необхідність зайти повторно у разі використання деяких відеоконференцій, затримка студентів з відповідями, тощо. Для зменшення втрат часу викладачу необхідно чітко планувати заняття, переводячи виконання деяких вправ он-лайн формат, використовуючи для цього наявні загальнодоступні он-лайн ресурси.

На сьогоднішній момент активно використовується методика Flipped classroom (перевернутого заняття), яка дає можливість зберегти час для пояснити незрозумілих питань. Відомо, що “перевернутий клас” – це режим навчання, що

забезпечує ефективну практичну складову та взаємодію між викладачами та здобувачами (вчителем та учнями) шляхом перемикання часу навчання в класі та позакласного часу [2]. Дослідники вказують, що відмінною рисою “перевернутого класу” є повне або часткове перенесення процесу передавання знань на самостійне вивчення вдома. При цьому аудиторний час, що звільнився, використовується для інтерактивних видів діяльності, що розвивають критичне мислення та креативність [3].

Використання методики перевернутого класу для викладання іноземної мови має свої особливості – лекційний матеріал для багатьох дисциплін можна подати у вигляді відеолекцій і таким чином презентувати базові теми для певних дисциплін [4, 123]. Але практичні заняття з іноземної мови для здобувачів нефілологічних спеціальностей не містять лекційного матеріалу. Розглянемо один з можливих варіантів використання елементів даної технології. Робота з граматичними питаннями у класі з іноземних мов, що не вивчаються з нуля, проходять у режимі повторення і для студентів ці теми не є абсолютно новими. Тому викладач може забезпечити студентів он-лайн матеріалами для самостійного повторення теми і виконання певних граматичних вправ. Під час відеоконференцій можна підготувати більш складні завдання для виявлення невирішених питань і труднощів. Окрім цього викладач може обрати одного з сильних студентів для презентації основних положень розглянутої теми на занятті і для відповіді на питання, що виникли під час самостійного опрацювання. Залучення для такої ролі сильних студентів вимагає від них більш ретельної підготовки і в той же час дає їм можливість відчувати іншу роль на занятті – роль викладача. Студент змушений пояснювати незрозумілий матеріал, а відтак – роз’яснити його особисто для себе на більш високому рівні. Такий метод можна використовувати у групах з нерівномірним рівнем підготовки, що часто зустрічається в університетських групах.

Таким чином, період дистанційного навчання надав нові виклики, але й допоміг розробити нові технології, підходи та методи викладання іноземних мов й підвищення мотивації студентів до їх вивчення. Змінилися підходи до виконання та оцінювання робіт (як класних, так і домашніх). Звичайно, існує ряд труднощів, які необхідно вирішити для результативної комунікації зі студентами. Для цього викладачі мають сьогодні достатньо інструментів, завдяки яким відкривається спектр цікавих можливостей, що допомагає досягнути успіху.

Список використаних джерел:

1. Гордієнко О. В., Шевкун А. В. Інтерактивні технології при змішаній формі навчання: досвід викладання іноземних мов у ЗДМУтраєкторія розвитку та місце в системі вищої медичної освіти : матеріали навч.-метод. відеоконф. Центр. метод. ради, м. Запоріжжя, 26 трав. Запоріжжя, 2021. С. 36-38. URL: <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/14096> (дата звернення: 15.01.2022)

2. Chiu-LinLaiGwo-JenHwang . A self-regulated flipped classroom approach to improving students' learning performance in a mathematics course. *Computers & Education* September 2016. Volume 100. P. 126-140. URL: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2016.05.006> (дата звернення: 18.01.2022)

3. Конопляник Л., Мельникова К. Використання технології «перевернутий клас» при навчанні фахової іноземної мови. *Вісник Національного авіаційного університету*. 2019. № 15. С. 38-45. DOI: 10.18372/2411-264X.15.14401 (дата звернення: 18.01.2022)

4 Вольневич О. І. Технологія flipped classroom в дистанційному й очному навчанні. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2013. Том 36. №4. С. 122-131.

